

Yttrande av SOU 2026:34 - Nya nätbrott och andra åtgärder för genomförandet av direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Sammanfattande inställning

Drog- och brottsförebyggande samordnaren samt samordnaren för våld i nära relation har tagit del av betänkandet SOU 2026:34 och tillstyrker de nya lagförslagen samt välkomnar en skärpt och uppdaterad lagstiftning för att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Drog- och brottsförebyggande samordnaren samt samordnaren för våld i nära relation har samtidigt några övergripande synpunkter. De bedömer att betänkandet saknar tydliga definitioner av våld, våld i nära relationer samt barns utsatthet och risk för fara kopplat till umgänge. Uppfattningen är att utredningen inte avspeglar verkligheten, snarare vittnas det om belastat välfärdssystem och för låg kunskap om våld, våldets uttryck samt konsekvenser av våldet.

Betänkandet innehåller flera viktiga ambitioner kring samverkan, där undertecknade efterfrågar tydligare beskrivningar hur detta ska omsättas, särskilt i mindre kommuner, i praktiken.

4.3 En nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck

4.3.1 Strategins fokus

4.3.3 Arbetet med att genomföra strategin

Drog- och brottsförebyggande samordnaren instämmer i behovet av strukturerad samverkan men efterlyser tydligare beskrivningar av hur mindre kommuner ska ges långsiktigt stöd för att upprätthålla sådan samverkan. Det blir ur strategiskt perspektiv problematiskt när samordnande funktioner och ansvarsområden inte sällan slås samman på en tjänst. Inte sällan blir många av ovannämnda aspekter på lokal nivå individberoende snarare än systematiska.

Datum
2026-10-23

Drog- och brottsförebyggande samordnaren anser att den lokala lägesbilden bör lyftas fram som ett centralt verktyg för att identifiera riskmiljöer, utsatta grupper och lokala problem kopplade till våld i nära relation, hedersrelaterat våld, utnyttjande i prostitution och människohandel och digitala brott. Utredningen beskriver behovet av kunskapsbaserat arbete, samtidigt som den inte utvecklar tillräckligt hur detta ska omsättas på lokal nivå.

Drog- och brottsförebyggande samordnaren delar utredningens bedömning att samverkan är en central framgångsfaktor. Det bör dock tydligare framgå att genomförandet bör integreras i linjeverksamheternas strukturer, så som förespråkas i lagen (SFS 2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Detta skulle minska risken för parallella styr- och samverkanssystem samt skapa bättre förutsättningar för långsiktighet. Drog- och brottsförebyggande samordnares erfarenhet är att arbetet enligt lagen (SFS 2023:196), trots tydliga intentioner, tenderar att bli sekundärt. Betydelsen av integration mellan det våld-, brottsförebyggande och övriga kommunala ansvaret är en slutsats som många kommuner drar, men där det upplevs saknas mandat och stöd att genomföra det ordentligt. Drog- och brottsförebyggande samordnaren bedömer att det är nödvändigt, men samtidigt utmanande, att samtliga nämnder och förvaltningar har tydliga mål och indikatorer för vålds- och brottsförebyggande arbete inskrivna i planer och andra styrdokument som följs upp inom budgetprocessen.

8.8 Barns säkerhet (artikel 32)

8.8.2 Nuvarande ordning uppfyller direktivets krav

8.8.2.1 Behöriga myndigheters tillgång till information om våld mot kvinnor eller våld i nära relationer som involverar barn

Samordnaren för våld i nära relation anser att *tillgång* till kunskap inte är tillräckligt för att kunskapen ska omsättas i praktiken. Utifrån vad som framkommer i exempelvis Socialstyrelsens dödsfallsutredning och uppmärksammade familjerättsliga domar bedömer undertecknade att det inte är tillräckligt. Det saknas tydliga **ska**-krav i lagar och föreskrifter. Särskilt avsaknad av grundläggande kunskap kring våld, konsekvenser av våld samt barns symptom till följd av våldsutsatthet hos beslutsfattare i civilrättsliga processer. Samordnare för våld i nära relation ställer frågan hur barnets bästa ska beaktas om utsattheten inte förstås. Beroende på beslutsfattarens kunskap om, alternativt har en för snäv definition av begreppet våld, finns risker att barnet fortsatt utsätts för våld.

Datum
2026-10-23

Den utbildning kopplat till våld i nära relation och dess konsekvenser som idag finns tillgänglig för domare och nämndemän är frivillig för beslutsfattare att ta del av. Samordnaren för våld i nära relation har erfarenhet av att rätten vid tillfälle exempelvis har gått emot familjerättens rekommendationer och förslag i en vårdnads, boende och umgängesutredning. Det kan då handla om rekommendationer i syfte att skydda ett barn mot fortsatt våldsutsatthet.

Även när riskbedömningar ska göras blir det åter aktuellt att se vilken definition av våld som används, samt vilken definition av våld nämnderna och domstolarna utgår ifrån. Det finns en hög risk att det uppstår en rättsosäkerhet och ett lotteri kring bedömningar som görs i dessa frågor beroende på rättsinstans och nämnd. Samordnaren för våld i nära relation anser att det ska vara sakkunniga som gör utlåtanden i enlighet med 6 kap 19a§ FB, vilka också ska vara obligatoriska i ärenden där våld förekommer.

9.3 Utbildning och information för yrkespersoner (artikel 36)

9.3.2 Nuvarande ordning uppfyller i huvudsak direktivets krav

9.3.2.1 Utbildning och information till tjänstepersoner såsom poliser och domstolspersonal (punkt 1)

Det bedöms finnas ett behov av kunskapshöjande insatser som inte är frivilliga. Att ha tillgång till utbildningar är inte detsamma som att beslutsfattare genomgår dem eller att utbildningarna leder till förändring för den enskilde medborgare.

Att hänvisa till att beslutsfattare ska vara oberoende och därför inte genomgå en utbildning är som att ta ställning **för** våldet snarare än att försöka förhindra det. Då det bedöms finnas behov av specialistutbildning inom olika statliga organ och kommuner för att våldet ska förebyggas, anser samordnare för våld i nära relation att det bör vara krav på specialistutbildning när det exempelvis kommer beslutsfattare som hanterar dessa frågor såväl inom brottsmål som familjerättsliga frågor.

10.4 Samarbete med icke-statliga organisationer (artikel 41)

10.4.2 Nuvarande ordning uppfyller direktivets krav

Drog- och brottsförebyggande samordnaren delar bedömningen att civilsamhället är en central samverkanspart. Formaliserad och strukturerad

Datum
2026-10-23

Samverkan med dessa aktörer är en brist i många kommuner och civilsamhällets kunskap och erfarenheter bör i större utsträckning ses som en del av kommunernas kunskapsunderlag och lokala lägesbilder avseende våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och digitala våldsformer. Utredningen lägger vikten på de delar av civilsamhället som redan arbetar på ett eller annat sätt med stöd till brottsoffer, samtidigt som civilsamhällets kapabla aktörer – exempelvis de som i tidigt skede kan upptäcka tecken hos barn som far illa – är betydligt fler. Detta är en lokal slutsats i vår uppdaterade lägesbild, och behovet av en beslutad samverkansmodell med dessa aktörer har bedömts som viktig att få till för att ta itu med de mer geografiskt orienterade utmaningarna där låg anmälningsbenägenhet och tillitsproblem gentemot socialtjänst och polis förekommer i större utsträckning. Här krävs, utöver kunskap om våld och barns rättigheter, även mer handfast stöd och resurser att kunna erbjuda de ideella verksamheter som kommer i kontakt med barn och unga realistiska förutsättningar att göra mer. Därmed bör utredningen också på ett tydligare sätt bidra till hur exempelvis olika riksförbund och andra aktörer kan spela en mer betydelsefull roll.

15.4 Ekonomiska konsekvenser

15.4.1 Förslagen om ändringar i brottsbalken och i lagen om förbud mot könsstympning av kvinnor och oskuldsingrepp på kvinnor

Samordnaren för våld i nära relation bedömer att förslagen är underfinansierade, särskilt för Polismyndigheten men även inom Åklagarmyndigheten och domstolar. Om nya lagar införs eller om lagstiftning skärps påverkar det inte bara myndigheterna utifrån ny lagstiftning, det påverkar även och tar utrymme för redan befintliga processer. Exempelvis familjerättsliga processer, som ofta är en arena för våld i nära relation, kan komma att stå tillbaka i handläggning av domstolar till följd av brottsmål som hanteras inom samma domstol.

På sida 783 tar utredningen upp att det sedan år 2021 endast är ett fåtal personer som åtalats utifrån nuvarande lagstiftning. Samtidigt uppskattar Socialstyrelsen i en rapport från 2023 att 13 000 - 23 000 flickor i Sverige riskerar att utsättas för könsstympning. Utifrån detta anser samordnaren för våld i nära relation att det snarare behövs mer anslag till polisen för att tillsätta resurser i form av kompetenshöjande insatser och tid till att bättre utreda och med målet att lagföra brott. SOU utredningen motiverar att ett anslag inte är nödvändigt utifrån det låga antalet brott, tvärtom bedöms det snarare finnas behov av ett högre anslag för att öka resurser till detta för att utveckla

Datum
2026-10-23

arbetssätt kopplat till brotten och på så sätt kunna öka antalet inledda utredningar och långsiktigt öka antalet fällande domar. Även om sjukvården, som det hänvisas till i utredningen, utvecklar sina rutiner för att upptäcka och dokumentera skador ses det som nödvändigt att även polisen utvecklar sitt arbetssätt.

Att hänvisa till svårigheten att utreda vissa brott bör inte vara ett argument **mot** resursförstärkningar, snarare ett argument **för** resursförstärkning för att utveckla arbetssätt och öka kompetensen inom myndigheten.

Hässelholm den 23 oktober 2026
Socialförvaltningen
Hässelholms kommun

Stina Hedberg
Samordnare för våld i nära relation
Socialförvaltningen

Markus Ströbeck
Drog- och brottsförebyggande samordnare
Socialförvaltningen

Fredrik Olofsson
Verksamhetschef
Socialförvaltningen